

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ È È **Κ.Λ.Π. κατά της ΕΛΛΑΔΟΣ**
(Προσφυγή υπ' αριθ. 68138/01)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
18 Νοεμβρίου 2004

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 44 § 2 της Συμβάσεως.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ, 18-11-2004

[υπογραφή :]

/ S. NIELSEN /

Γραμματέας του Τμήματος

Στην υπόθεση È È **κ.λ.π. κατά της Ελλάδος**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα),
συγκροτηθέν από τμήμα απαρτιζόμενο από τους δικαστές:

P. LORENZEN, *Πρόεδρο,*

K.Λ. POZAKH,

F. TULKENS,

N. VAJIC,

S. BOTOUCHAROVA,

A. KOVLER,

K. HAJIYEV,

και από τον S. NIELSEN, *Γραμματέα του Τμήματος.*

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 06-03-2003 και 28-10-2004.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω τελευταία ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 68138/01) προσφυγής, την οποία κατέθεσαν κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας τρεις Έλληνες υπήκοοι, οι *È È* , *È È* και *È È* («οι προσφεύγοντες»), οι οποίοι προσέφυγαν ενώπιον του Δικαστηρίου τη 12-01-2001 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπούνται από τους Δικηγόρους Αθηνών Δ. ΛΙΓΚΡΗ και Β. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Σ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟ, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Ι. ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟ, Δικαστικό Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται υπό το πρίσμα των άρθρων 6 § 1, 13 της Συμβάσεως και 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, για την άρνηση Δήμου να συμμορφωθεί προς απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας,

το οποίο επέπληξε τον εν λόγω Δήμο για την άρνησή του να χορηγήσει άδεια ανοικοδομήσεως επί οικοπέδου ιδιοκτησίας των προσφευγόντων.

4. Της προσφυγής επελήφθη το πρώτο τμήμα του Δικαστηρίου (άρθρο 52 § 1 του Κανονισμού). Στο πλαίσιο αυτού, το τμήμα στο οποίο ανετέθη η εξέταση της υποθέσεως (άρθρο 27 § 1 της Συμβάσεως) συγκροτήθηκε συμφώνως προς το άρθρο 26 § 1 του Κανονισμού.

5. Με την από 06-03-2003 απόφαση, το τμήμα έκανε την προσφυγή δεκτή μόνον υπό το πρίσμα των άρθρων 6 § 1 και 13 της Συμβάσεως.

6. Τόσο οι προσφεύγοντες όσο και η Κυβέρνηση κατέθεσαν εγγράφως παρατηρήσεις επί της ουσίας της υποθέσεως (άρθρο 59 § 1 του Κανονισμού).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

A. Οι ιδιαίτερες περιστάσεις της υποθέσεως

7. Οι προσφεύγοντες είναι ιδιοκτήτες ενός οικοπέδου εμβαδού 17.000 τ.μ. περίπου, κειμένου στο Λουτράκι. Έως το 1971, το οικόπεδο των προσφευγόντων ευρισκόταν εκτός του σχεδίου της πόλεως του Λουτρακίου. Συμπεριελήφθη στο σχέδιο πόλεως, ως οικοδομήσιμο οικόπεδο, δυνάμει του από 27 Απριλίου 1971 βασιλικού διατάγματος.

8. Την 06-04-1982, ο Δήμος Λουτρακίου καταχώρησε στο κτηματολόγιο το οικόπεδο των προσφευγόντων ως τμήμα της δασικής εκτάσεως. Οι προσφεύγοντες κατέθεσαν ένσταση βασιζόμενοι α) στο συμβόλαιο με το οποίο οι προκάτοχοί τους είχαν αποκτήσει την κυριότητα το 1887 και στο οποίο δεν αναφερόταν η ύπαρξη δάσους, β) σε απόφαση του Εφετείου Ναυπλίου, που αναγνώριζε το οικόπεδο αυτό ως ιδιωτική έκταση, και γ) στο γεγονός ότι, από το 1920, υπήρχε άδεια ανεγέρσεως οικοδομής επί

του οικοπέδου αυτού, και ότι το οικόπεδο είχε συμπεριληφθεί στο σχέδιο πόλεως του 1971, όπως είχε δημοσιευθεί στο από 15 Μαΐου 1971 Φ.Ε.Κ.

9. Την 06-08-1990, ο Δήμος Λουτρακίου εισήγαγε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας αίτηση αναιρέσεως του από 27 Απριλίου 1971 βασιλικού διατάγματος. Με την από 7 Ιουλίου 1992 και υπ' αριθ. 2533/1992 απόφαση, το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την αίτηση ως εκπροθέσμως κατατεθείσα.

10. Την 08-10-1992, οι προσφεύγοντες υπέγραψαν με την κατασκευαστική εταιρεία «Loutrakat» σύμβαση (*«σύμφωνο μεταβίβασης ποσοστών εξ αδιαιρέτου οικοπέδου και κατασκευής οικοδομής με αντιπαροχή»*) για την ανέγερση πολυώροφης οικοδομής επί του προαναφερομένου οικοπέδου. Συμφώνως προς τους όρους της εν λόγω συμβάσεως, η κατασκευαστική εταιρεία δεσμευόταν ότι θα προβεί εξόδοις της στην ανέγερση πολυκατοικίας επί του οικοπέδου των προσφευγόντων. Ως αντιπαροχή, οι προσφεύγοντες δεσμεύονταν ότι θα μεταβιβάσουν στη Loutrakat την κυριότητα ολοκλήρου του ακινήτου. Έπρεπε δε οι προσφεύγοντες να αποκτήσουν ποσοστό συνιδιοκτησίας 333 χιλιοστών επί του οικοπέδου και της πολυκατοικίας. Δυνάμει της συμβάσεως αυτής, έπρεπε η εταιρεία «Loutrakat» να προβεί σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες ενώπιον των αρμοδίων διοικητικών αρχών για την έκδοση της οικοδομικής αδειάς και, στη συνέχεια, στην αποπεράτωση των προς εκτέλεση εργασιών.

11. Την 23-07-1993, η Διεύθυνση Πολεοδομίας της Νομαρχίας Κορίνθου χορήγησε άδεια στην εταιρεία «Loutrakat» προκειμένου να προβεί στην ανέγερση πολυώροφης οικοδομής επί του επιδίκου οικοπέδου.

12. Εν τούτοις, οι οικοδομικές εργασίες διεκόπησαν τη 13-08-1993 από τον Νομάρχη Κορίνθου και στις 01-03-1994, 01-09-1994 και 01-03-1995 από τον Υπουργό Περιβάλλοντος.

13. Την 05-10-1993, το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων κάλεσε τον Δήμο Λουτρακίου όπως μεταβάλει το σχέδιο

πόλεως του έτους 1971, ώστε να προστατευθεί ο περίξ του πάρκου των ιαματικών πηγών της πόλεως αυτής χώρος. Υποστήριζε ότι οι αρχές οι οποίες είχαν εκπονήσει το σχέδιο πόλεως κατά το έτος 1971, δεν είχαν τηρήσει την απαιτούμενη διαδικασία, και ότι, ειδικότερα, είχαν παραλείψει να ζητήσουν τη γνωμοδότηση του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (ΕΟΤ), συμφώνως προς το άρθρο 13 του Νόμου 4844/1930.

14. Τη 13-02-1996, ο Δήμος Λουτρακίου αποφάσισε να χαρακτηρίσει το οικόπεδο των προσφευγόντων «χώρο πρασίνου». Στη συνέχεια, διαβίβασε τον φάκελο στο Συμβούλιο Χωροταξικής Οργάνωσης Περιβάλλοντος (ΣΧΟΠ), το οποίο γνωμοδότησε την 06-11-1997. Το ΣΧΟΠ διαβίβασε στη συνέχεια τον φάκελο στη Νομαρχία, όμως η Νομαρχία απεφάνθη ότι ήταν αναρμόδια. Η Νομαρχία καθυστέρησε ωστόσο έξι μήνες να διαβιβάσει τον φάκελο στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, το οποίο, την 25-05-2000, πληροφόρησε τους προσφεύγοντες και τον Δήμο Λουτρακίου ότι ο φάκελος, τον οποίο είχε καταρτίσει ο εν λόγω Δήμος, έπρεπε να συμπληρωθεί.

15. Τη 17-09-1997, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκανε δεκτή την αίτηση αναιρέσεως, την οποία εισήγαγε ο Δήμος Λουτρακίου κατά της οικοδομικής αδείας, η οποία είχε χορηγηθεί στην εταιρεία «Loutrakat» την 23-07-1993 από τη Νομαρχία Κορίνθου. Το Συμβούλιο της Επικρατείας καταλόγισε στην εταιρεία ότι δεν είχε προηγουμένως λάβει άδεια κοπής των δένδρων τα οποία υπήρχαν εντός του οικοπέδου, και, ως εκ τούτου, υπήρχε κώλυμα ως προς την έκδοση οικοδομικής αδείας. Το Συμβούλιο της Επικρατείας παρέπεμψε την υπόθεση στη Διοίκηση προκειμένου να λάβει τα αναγκαία μέτρα (απόφαση 4299/1996).

16. Την 31-10-1995, η εταιρεία «Loutrakat» απευθύνθηκε προς τη Διεύθυνση Πολεοδομίας προκειμένου να λάβει την εν λόγω άδεια αποψιλώσεως, όμως, η Διεύθυνση Πολεοδομίας δεν τη χορήγησε : υπεστήριξε ότι ο φάκελος δεν ήταν πλήρης, αλλά, κατά τους προσφεύγοντες,

απέφυγε να διευκρινίσει ποια ακριβώς έγγραφα έπρεπε να προσκομισθούν.

17. Την 30-10-1996, η εταιρεία «Loutrakat» ζήτησε την άδεια να προβεί σε κοπή των εντός του οικοπέδου δένδρων. Την 08-04-1997, η Διεύθυνση Πολεοδομίας του Δήμου Λουτρακίου απέρριψε την αίτηση, επειδή το οικόπεδο ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής του Νόμου 998/79 περί προστασίας των εντός των πόλεων δασικών εκτάσεων. Με την υπ' αριθ. 2562/2000 απόφαση, το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την εισαχθείσα από τους προσφεύγοντες αίτηση αναιρέσεως της ως άνω αποφάσεως της Διευθύνσεως Πολεοδομίας.

18. Τη 17-10-1997, η εταιρεία Loutrakat υπέβαλε νέα αίτηση. Την 03-11-1997, η Διεύθυνση Πολεοδομίας του Δήμου Λουτρακίου απήντησε ότι η αίτηση δεν ήταν πλήρης. Τη 18-11-1997, η εταιρεία κατέθεσε τα απαιτούμενα έγγραφα και ζήτησε εκ νέου να της χορηγηθεί η άδεια αποψιλώσεως. Εν τούτοις, ο Δήμος Λουτρακίου δεν τους απήντησε. Τότε, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας αίτηση αναιρέσεως παραλείψεως της διοικήσεως από πράξη.

19. Τη 17-08-2000, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκανε δεκτή την αίτηση και παρέπεμψε την υπόθεση στη Διοίκηση προκειμένου αυτή να αποφανθεί επί του ως άνω αιτήματος. Το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι η παράλειψη της Διευθύνσεως Πολεοδομίας όσον αφορά τη χορήγηση της αδειάς δεν ήταν δυνατό να αντικατασταθεί από έγγραφο γενικού περιεχομένου και άνευ μνείας νομοθετικών διατάξεων κατά παράβαση των οποίων οι προσφεύγοντες φέρονταν ότι ενήργησαν. Απέρριψε το επιχείρημα του Δήμου Λουτρακίου, συμφώνως προς το οποίο είχε καταθέσει πρόταση μεταβολής του σχεδίου πόλεως του έτους 1971. Δέχθηκε ότι το ζήτημα της αδειάς ανεγέρσεως ήταν αναμφισβήτητα συνδεδεμένο με εκείνο της αδειάς κοπής των δένδρων. Τέλος, έκρινε ότι ο φάκελος, τον οποίο η εταιρεία είχε υποβάλει στη Διοίκηση, ήταν πλήρης και ανέφερε με σαφήνεια τη θέση της προς ανέγερση οικοδομής, καθώς και τον αριθμό, το είδος και τη θέση των προς κοπή δένδρων (απόφαση 2563/2000).

20. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι παρά το γεγονός ότι εξεδόθη η ως άνω απόφαση, ο Δήμος Λουτρακίου συνέχισε να ζητά από την εταιρεία «Loutrakat» να πληροί προϋποθέσεις τις οποίες δεν προέβλεπε η νομοθεσία. Η εταιρεία κατέβαλε προσπάθειες να συμμορφωθεί προς τις απαιτήσεις του Δήμου : εκπροσωπήθηκε από δύο μηχανικούς κατά την επιθεώρηση του οικοπέδου, την οποία διενήργησε η Διεύθυνση Πολεοδομίας, και κατέθεσε εκ νέου τοπογραφικό διάγραμμα υποδεικνύον τα προς κοπή δένδρα, θάμνους και φυτά. Κατά τους προσφεύγοντες, η Διεύθυνση διετύπωσε επίσης εξωπραγματικές απαιτήσεις, όπως η υπόδειξη εκάστου φυτού του οικοπέδου επί του τοπογραφικού διαγράμματος.

21. Την 06-09-2000, οι προσφεύγοντες ήγειραν ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου Κορίνθου αγωγή αποζημιώσεως κατά του Δημοσίου και του Δήμου Λουτρακίου, βάσει των άρθρων 105 και 106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα. Ζητούσαν αποζημίωση ύψους 1 799 952 000 δραχμών για τη ζημία την οποία είχαν υποστεί εξαιτίας της μη εκδόσεως της οικοδομικής αδειάς από τις αρχές. Επικαλούνταν επίσης την άρνηση της Διοικήσεως να συμμορφωθεί προς την υπ' αριθ. 2563/2000 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας.

22. Την 31-10-2003, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Κορίνθου απέρριψε την αγωγή των προσφευγόντων. Ειδικότερα, το δικαστήριο έκρινε ότι οι προσφεύγοντες είχαν έννομο συμφέρον να παραπονούνται για την επικαλούμενη άρνηση της Διοικήσεως να συμμορφωθεί προς την απόφαση 2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας, απόφαση η οποία εξεδόθη κατόπιν αιτήσεως κατατεθείσας από την εταιρεία «Loutrakat». Εν τούτοις, έκρινε ότι, στην προκειμένη περίπτωση, δεν υπήρξε παράνομη συμπεριφορά εκ μέρους της Διοικήσεως.

23. Στις 18-04-2001 και 01-12-2001, το Γραφείο Πολεοδομίας Λουτρακίου προέβη σε μείωση κατά 50% του οικοδομήσιμου εμβαδού του οικοπέδου των προσφευγόντων, ώστε να επιτύχει τη μείωση της αξίας του σε

περίπτωση απαλλοτριώσεως (πράξεις 3028/18-04-2001 και 600/01-12-2001). Ειδικότερα, ο Δήμος κάλεσε τους προσφεύγοντες και την εταιρεία «Loutrakat» να δεχθούν συντελεστή δομήσεως 1,20 για το οικόπεδό τους, αντί 3,18, όπως προέβλεπε η οικεία νομοθεσία για την πόλη του Λουτρακίου.

24. Τη 15-06-2001, οι προσφεύγοντες και η εταιρεία «Loutrakat» κατέθεσαν ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας δύο αιτήσεις αναιρέσεως των πράξεων. Ισχυρίζονταν ότι ο συντελεστής δομήσεως είχε ορισθεί με το από 27 Απριλίου 1971 διάταγμα, και ότι τα επικαλούμενα από τον Δήμο κείμενα, προκειμένου να μειωθεί ο εν λόγω συντελεστής, δεν ήταν δυνατό να έχουν εν προκειμένω εφαρμογή. Το Συμβούλιο της Επικρατείας παρέπεμψε την υπόθεση στο Διοικητικό Εφετείο Τριπόλεως.

25. Την 04-03-2003, το Διοικητικό Εφετείο Τριπόλεως απέρριψε τις αιτήσεις αναιρέσεως. Έκρινε ότι (...) ακόμα και αν γίνει δεκτό ότι με αυτές τις δύο πράξεις η Διοίκηση αρνήθηκε εκ νέου να αποφανθεί επί του αιτήματος το οποίο υπεβλήθη σε αυτή, η άρνηση αυτή θα συνιστούσε μη εκπλήρωση της υποχρέωσης της διοικήσεως να συμμορφωθεί προς την απόφαση 2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Εξ άλλου, η άρνηση αυτή θα ήταν δυνατό να συνεπάγεται για τον αρμόδιο υπάλληλο τις κυρώσεις οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα, ως και υποχρέωση αποζημιώσεως. Πάντως, η εν λόγω άρνηση δεν συνιστά ωστόσο εκτελεστή παράλειψη εκ μέρους της Διοικήσεως να προβεί στην έκδοση διοικητικής πράξεως (...) (αποφάσεις 111 και 112/2003).

26. Εν τω μεταξύ, την 05-02-2003, ο Υπουργός Περιβάλλοντος είχε εκδώσει την πράξη 1648/2003 περί μεταβολής της χρήσεως του επιδίκου οικοπέδου σε «χώρο πρασίνου». Κατά τους προσφεύγοντες, η Διοίκηση δεν προέβη μέχρι σήμερα σε καμία ενέργεια προκειμένου να τους αποζημιώσει. Η Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί τον ισχυρισμό αυτό.

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Το Σύνταγμα

27. Το άρθρο 95 § 4 του Συντάγματος, όπως τροποποιήθηκε κατά την αναθεώρηση του Συντάγματος τον Απρίλιο του έτους 2001, ορίζει ότι (...) οι δικαστικές αποφάσεις αποτελούν αντικείμενο αναγκαστικής εκτελέσεως και σε βάρος του Δημοσίου, των φορέων τοπικής αυτοδιοικήσεως και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (...).

B. Ο Ποινικός Κώδικας

28. Το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα ορίζει ότι :

Παράβαση καθήκοντος

«Υπάλληλος που με πρόθεση παραβαίνει τα καθήκοντα της υπηρεσίας του με σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο όφελος ή για να βλάψει το κράτος ή κάποιον άλλο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, αν η πράξη αυτή δεν τιμωρείται με άλλη ποινική διάταξη.»

Επίσης, το άρθρο 107 του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα προβλέπει ότι σε περίπτωση παραβάσεως καθήκοντος δύναται να θεμελιωθεί πειθαρχική ευθύνη δημοσίου υπαλλήλου. Το εν λόγω άρθρο παραπέμπει στο άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα ως προς τις προϋποθέσεις εφαρμογής του.

Γ. Π.Δ. 18/1989

29. Το άρθρο 72 του Π.Δ. 18/1989 περί κωδικοποιήσεως των νομοθετικών ρυθμίσεων περί του Συμβουλίου της Επικρατείας, ορίζει ότι 1. Η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας συστήνει, μετά από πρόταση του προέδρου του και για δύο έτη, επιτροπή συγκροτούμενη από τους αντιπροέδρους και ένα σύμβουλο από κάθε τμήμα. 2. (...) 3. Η Επιτροπή ελέγχει αν η διοίκηση συμμορφώνεται προς τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. Εάν η διοίκηση αρνηθεί να συμμορφωθεί, η Επιτροπή μπορεί να επιληφθεί της υποθέσεως αυτεπαγγέλτως ή μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου. 4. Οι διοικητικές αρχές υποχρεούνται να παρέχουν κάθε

στοιχείο χρήσιμο στην Επιτροπή. Εάν αυτή διαπιστώσει ασυνήθιστη καθυστέρηση, παράλειψη ή άρνηση συμμορφώσεως προς απόφαση, συντάσσει πρακτικό το οποίο υποβάλλει στον Πρωθυπουργό και στον Υπουργό Δικαιοσύνης (...). 5. Προεδρικό διάταγμα, υιοθετηθέν μετά από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης και γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, προσδιορίζει τον τρόπο και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί ώστε να υποχρεωθεί η Διοίκηση σε συμμόρφωση.

Δ. Οικεία νομοθεσία και νομολογία

30. Το άρθρο 40 παρ. 2 του Ν. 1337/1983 περί επεκτάσεως των σχεδίων πόλεων και άλλα θέματα πολεοδομικής φύσεως, ορίζει ότι για την αποψίλωση εντός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεως (...), χρειάζεται άδεια την οποία χορηγεί η αρμόδια πολεοδομική αρχή (...).

31. Περαιτέρω, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, η τροποποίηση με διοικητική πράξη της χρήσεως οικοπέδου σε «δημόσιο χώρο» ισοδυναμεί με πράξη απαλλοτριώσεως. Επομένως, σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία, πρέπει η Διοίκηση να προβεί στην έκδοση πράξης τακτοποίησης και αναλογισμού αποζημίωσης, απαραίτητη προϋπόθεση για τον προσδιορισμό, στη συνέχεια, από το αρμόδιο δικαστήριο, της αποζημίωσης η οποία πρέπει να εισπραχθεί (βλ. Σ.Τ.Ε. 790 και 2141/1980).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ι. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

32. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται για την άρνηση της Διοικήσεως να συμμορφωθεί προς την απόφαση 2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Ισχυρίζονται δε ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου § 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει σχετικά τα εξής :

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα η υπόθεσή του να δικαστεί δίκαιως (...) από (...) δικαστήριο, το οποίο (...) θα αποφασίσει (...) για τις αμφισβητήσεις επί των αστικής φύσεως δικαιωμάτων και υποχρεώσεών του (...)»

33. Η Κυβέρνηση αναφέρει ότι η απόφαση 2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν επέβαλε στη Διοίκηση την υποχρεωτική χορήγηση της αδειάς αποψιλώσεως. Η απόφαση αυτή την υποχρέωσε μόνο να απαντήσει, με νέα επαρκώς αιτιολογημένη πράξη, στα ερωτήματα τα οποία έθεσε η εταιρεία «Loutrakat» όσον αφορά τη χορήγηση της αιτούμενης αδειάς. Επίσης, η Κυβέρνηση προβάλλει το επιχείρημα ότι, κατόπιν της αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας και προκειμένου να συμμορφωθεί προς αυτή, η Διεύθυνση Πολεοδομίας κάλεσε την εταιρεία σε από κοινού επιθεώρηση του χώρου και σε διόρθωση του τοπογραφικού σχεδίου. Ωστόσο, η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι η Διεύθυνση Πολεοδομίας δεν μπορεί να προβεί στην εξέταση του αιτήματος περί χορηγήσεως αδειάς της εταιρείας διότι η τελευταία δεν υπέβαλε τα απαιτούμενα στοιχεία. Η Διεύθυνση αυτή είναι έτοιμη να αποφανθεί επί της αιτήσεως των ενδιαφερομένων, υπό τον όρο ότι αυτοί θα εφαρμόσουν τον συντελεστή δομήσεως και ότι θα προβούν στη σύνταξη του τοπογραφικού διαγράμματος υπό τις προϋποθέσεις τις οποίες προβλέπει ο νόμος. Τέλος, κατά την Κυβέρνηση, το Διοικητικό Εφετείο Τριπόλεως ανεγνώρισε εμμέσως στις αποφάσεις του 111 και 112/2003 ότι, κατόπιν της αποφάσεως 2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας, η Διοίκηση δεν υποχρεούταν να εκδώσει την αιτούμενη άδεια.

34. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η άρνηση της Διοικήσεως να αποφανθεί επί του θέματος της χορηγήσεως της αδειάς αποψιλώσεως, ισοδυναμεί, εν τοις πράγμασι, σε άρνηση να συμμορφωθεί προς την απόφαση 2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Η απόφαση αυτή ακύρωσε την άρνηση της Διοικήσεως να χορηγήσει την άδεια και ανέπεμψε τον φάκελο στον Δήμο Λουτρακίου, χαρακτηρίζοντάς τον πλήρη. Εντούτοις, ο

Δήμος, αντί να εξετάσει τον φάκελο, επέμεινε στους ισχυρισμούς του ότι ο φάκελος δεν ήταν πλήρης. Επίσης, επέβαλε παράνομους όρους για τη χορήγηση της αδείας, όπως η αποδοχή από τους προσφεύγοντες και από την εταιρεία «Λουτράκι» συντελεστή δομήσεως κατώτερο του προβλεπόμενου από τον νόμο και η υποχρέωση να υποδείξουν επί του τοπογραφικού σχεδίου κάθε φυτό προς κοπή. Τέλος, οι προσφεύγοντες προσθέτουν ότι η μετατροπή του επιδικίου οικοπέδου σε «δημόσιο χώρο» από τον Υπουργό Περιβάλλοντος είχε ως συνέπεια να «απελευθερώσει» τη Διοίκηση από την εκ του Συντάγματος υποχρέωση συμμορφώσεως προς την απόφαση 2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Εν κατακλείδι, κατά τους προσφεύγοντες, η συμπεριφορά του Υπουργού Περιβάλλοντος αφήρεσε από την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας κάθε ισχύ πρακτικής φύσεως.

35. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα προσβάσεως σε δικαστήριο, το οποίο εγγυάται το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, θα καθίστατο κενό περιεχομένου εάν η εσωτερική έννομη τάξη ενός συμβαλλομένου Κράτους επέτρεπε να παραμείνει μία οριστική και αναγκαστική δικαστική απόφαση αναποτελεσματική σε βάρος διαδίκου. Η εκτέλεση αποφάσεως οιοδήποτε δικαστηρίου, πρέπει να θεωρείται αναπόσπαστο μέρος της «δίκης» κατά την έννοια του άρθρου 6. Το Δικαστήριο έχει ήδη αναγνωρίσει ότι η πραγματική προστασία του υπαγομένου στη δικαιοδοσία αυτή και η αποκατάσταση της νομιμότητας συνεπάγονται την υποχρέωση για τη Διοίκηση να συμμορφώνεται προς σχετική απόφαση δημοσιευόμενη από το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο του Κράτους (βλ., ειδικότερα, *Hornsby κατά της Ελλάδος*, απόφαση από 19 Μαρτίου 1997, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-II, σελ. 510-511, § 40 και επόμενες, *Καραχάλιος κατά της Ελλάδος*, n° 62503/00, § 29, 11 Δεκεμβρίου 2003).

36. Επίσης, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι κατά τη σχετική νομολογία του η υποχρέωση εκτελέσεως δικαστικής αποφάσεως δεν περιορίζεται στο διατακτικό της. Πράγματι, πρέπει συγχρόνως να τηρείται και να εφαρμόζεται η

ουσία της αποφάσεως. Ως εκ τούτου, προκειμένου περί της συμπεριφοράς της Διοικήσεως κατόπιν οριστικής και εκτελεστής αποφάσεως της διοικητικής δικαιοσύνης, δεν θα ήταν δυνατόν αυτή να παρακωλύσει, ούτε καν να αμφισβητήσει την ουσία της αποφάσεως αυτής (βλ. *Immobiliare Saffi κατά της Ιταλίας* [GC], n° 22774/93, § 74, CEDH 1999-V).

37. Τέλος, το Δικαστήριο υπογραμμίζει την ιδιαίτερη σημασία της εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων στο πλαίσιο της διοικητικής δικαιοσύνης (βλ. *Hornsby κατά της Ελλάδος*, ο.α., § 41). Εισάγοντας αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του ανωτάτου διοικητικού δικαστηρίου του Κράτους, ο υπαγόμενος στη δικαιοδοσία αυτή αποσκοπεί όχι μόνο στην εξαφάνιση της επιδίκου πράξεως ή παραλείψεως, αλλά επίσης και κυρίως στην άρση των συνεπειών της. Όμως, η πραγματική προστασία του υπαγομένου στη δικαιοδοσία αυτή και η αποκατάσταση της νομιμότητας συνεπάγονται την υποχρέωση για τη Διοίκηση να συμμορφώνεται όχι μόνον προς το διατακτικό αλλά και προς την ουσία αποφάσεως δημοσιευθείσας από το δικαστήριο αυτό.

38. Στην παρούσα υπόθεση, είναι αληθές ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας αναίρεσε μόνον τη σιωπηρά άρνηση της Διοικήσεως να χορηγήσει την άδεια αποφιλώσεως και παρέπεμψε την υπόθεση στη Διοίκηση προκειμένου αυτή να εκδώσει σχετική απόφαση. Εν τούτοις, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε, με την απόφαση 2563/2000, ότι ο φάκελος τον οποίο υπέβαλε στη Διοίκηση η εταιρεία «Loutrakat», ήταν πλήρης και ότι ανέφερε με σαφήνεια τη θέση της πολυκατοικίας ως και τον αριθμό, το είδος και τη θέση των προς κοπή δένδρων. Εν τούτοις, παρά τις διαπιστώσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, η Διεύθυνση Πολεοδομίας κάλεσε την εταιρεία, όπως είχε άλλωστε πράξει κατ' επανάληψη προ της προσφυγής ενώπιον του δικαστηρίου αυτού, σε περαιτέρω συμπλήρωση του φακέλου : όχι μόνον απαίτησε από τους ενδιαφερόμενους να αναφέρουν, πέραν των προς κοπή δένδρων, τους εντός του οικοπέδου τους ευρισκόμενους θάμνους, αλλά

προσέθεσε ένα νέο όρο, ήτοι την αποδοχή από τους προσφεύγοντες και την εταιρεία ενός συντελεστή δομήσεως διαφορετικού από τον ισχύοντα στην πόλη του Λουτρακίου. Ακόμα και αν ο πρώτος όρος δεν ήταν δυνατό να θεωρηθεί υπερβολικός, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν υφίσταται αιτιώδης συνάφεια ανάμεσα στον δεύτερο όρο, δηλαδή τον όρο περί μεταβολής του συντελεστή δομήσεως μόνο στην περίπτωση των προσφευγόντων και της εταιρείας, και το ζήτημα της εκτελέσεως της αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας. Πράγματι, κατόπιν της αποφάσεως 2563/2000, όφειλε η Διοίκηση να αναθεωρήσει τη θέση της όσον αφορά την άδεια κοπής των δένδρων, κατ' εφαρμογή των κανόνων των ισχυόντων κατά τον χρόνο κατά τον οποίο έπρεπε να εκδοθεί η πράξη. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η επίκληση αυτών των νέων όρων από τη Διεύθυνση Πολεοδομίας ισοδυναμούσε με άρνηση της τελευταίας να συμμορφωθεί προς την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας.

39. Εξ άλλου, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος να χαρακτηρίσει εκ νέου το επίδικο οικοπέδο ως «χώρο πρασίνου» δεν βοηθά στη θεμελίωση της καλής πίστεως της Διοικήσεως όσον αφορά την εκτέλεση της αποφάσεως 2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Αφ' ενός, η παρέμβαση του Υπουργού, η οποία εκδηλώθηκε τρία έτη περίπου μετά την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, ισοδυναμούσε με επίσημη κήρυξη απαλλοτριώσεως, γεγονός το οποίο καθιστούσε, εν τοις πράγμασι, κενή περιεχομένου την εκτέλεση της αποφάσεως 2563/2000. Αφ' ετέρου, ουδέν στοιχείο αποδεικνύει την πραγματική πρόθεση της Διοικήσεως να ολοκληρώσει τη διαδικασία απαλλοτριώσεως του εν λόγω οικοπέδου. Πράγματι, οι προσφεύγοντες επισημαίνουν ότι έχει ήδη παρέλθει 1 ½ έτος μετά τη μεταβολή της χρήσεως του οικοπέδου τους, χωρίς η Διοίκηση να έχει προβεί σε κάποια ενέργεια προκειμένου να τους αποζημιώσει.

Υπήρξε, επομένως, παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

40. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται ότι από το ελληνικό δίκαιο απουσιάζει προσφυγή η οποία θα επέτρεπε να υποχρεωθεί ο Δήμος Λουτρακίου να συμμορφωθεί προς την απόφαση 2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας και να χορηγήσει την οικοδομική άδεια. Επικαλούνται παραβίαση του άρθρου 13 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Κάθε πρόσωπο του οποίου τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που αναγνωρίζονται στη (...) Σύμβαση παραβιάσθηκαν, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίαση διαπράχθηκε από πρόσωπο που ενεργεί κατά την άσκηση των δημοσίων καθηκόντων του.»

41. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η άρνηση της Διοικήσεως να συμμορφωθεί προς απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας συνιστά παραβίαση του άρθρου 95 § 5 του Συντάγματος. Οι δημόσιοι υπάλληλοι οι οποίοι αρνούνται να συμμορφωθούν προς παρόμοια απόφαση, είναι δυνατόν να διωχθούν ποινικώς βάσει του άρθρου 259 του Ποινικού Κώδικα και του άρθρου 107 του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα. Η Κυβέρνηση αναφέρει επίσης ότι δυνάμει του άρθρου 72 του Π.Δ. 18/1989, οι προσφεύγοντες ηδύνατο να προσφύγουν ενώπιον της αρμοδίας επιτροπής προκειμένου να υποχρεώσουν τη Διοίκηση να συμμορφωθεί προς την απόφαση 2563/2000.

42. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι δεν διαθέτουν κανένα ένδικο μέσο προκειμένου να υποχρεωθεί η Διοίκηση να χορηγήσει στην εταιρεία «Loutrakat» την άδεια αποψιλώσεως, ούτε να επιταχύνουν τη διαδικασία απαλλοτριώσεως. Τα αναφερόμενα από την Κυβέρνηση ένδικα μέσα δεν είναι πραγματικά. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν επίσης ότι την 28-12-2001 απευθύνθηκαν σχετικώς προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, χωρίς ωστόσο να λάβουν απάντηση. Προσθέτουν, εξ άλλου, ότι μετά τον εκ νέου χαρακτηρισμό του οικοπέδου τους ως «χώρος πρασίνου», η απόφαση

2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας κατέστη στην πράξη άκυρη. Η χορήγηση αδειάς κοπής των δένδρων και, στη συνέχεια, οικοδομικής αδειάς δεν είναι πλέον δυνατή.

43. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 της Συμβάσεως εγγυάται την ύπαρξη, στο εσωτερικό δίκαιο, προσφυγής επιτρέπουσας την επίκληση των δικαιωμάτων και ελευθεριών της Συμβάσεως, όπως είναι δυνατό να αναγνωρίζονται από αυτή. Η διάταξη αυτή συνεπάγεται επομένως την απαίτηση υπάρξεως εσωτερικής προσφυγής, η οποία νομιμοποιεί σε εξέταση του περιεχομένου μιας «μαχητής αιτιάσεως», η οποία βασίζεται στη Σύμβαση, και σε χορήγηση της καταλλήλου επανορθώσεως (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Kudla κατά της Πολωνίας* [GC], n° 30210/96, § 157, CEDH 2000-XI). Η βαρύτητα της υποχρέωσης την οποία το άρθρο 13 επιβάλλει στα Συμβαλλόμενα Κράτη, κυμαίνεται συναρτήσει της φύσεως της αιτιάσεως του προσφεύγοντος. Εν τούτοις, η προσφυγή η οποία απαιτείται από το άρθρο 13, πρέπει να είναι «πραγματική» τόσο στην πράξη όσο και στο νομικό πλαίσιο (βλ., π.χ., *Ilhan κατά της Τουρκίας* [GC], n° 22277/93, § 97, CEDH 2000-VII).

44. Ο «πραγματικός» χαρακτήρας μιας «προσφυγής» κατά την έννοια του άρθρου 13 δεν εξαρτάται από τη βεβαιότητα μιας ευνοϊκής για τον προσφεύγοντα εκβάσεως. Ομοίως, η «αρχή» στην οποία αναφέρεται η διάταξη αυτή, δεν χρειάζεται να είναι μια δικαστική αρχή, αλλά τότε οι εξουσίες της και οι εγγυήσεις τις οποίες παρουσιάζει συνυπολογίζονται προκειμένου να εκτιμηθεί ο πραγματικός χαρακτήρας της προσφυγής η οποία ασκείται ενώπιόν της (*Δακτυλίδη κατά της Ελλάδος*, n° 52903/99, § 47, 27 Μαρτίου 2003). Περαιτέρω, είναι δυνατόν το σύνολο των ενδίκων μέσων τα οποία προσφέρει το εσωτερικό δίκαιο, να ανταποκρίνεται στις επιταγές του άρθρου 13, ακόμα και αν κανένα από αυτά δεν ανταποκρίνεται αυτό καθαυτό πλήρως σε αυτές (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Silver κ.λ.π. κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση από 25 Μαρτίου 1983, série A n° 61, σελ. 42,

§ 113, *Chahal κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση από 15 Νοεμβρίου 1996, *Recueil* 1996-V, σελ. 1869-1870, § 145).

45. Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, όπως και στις διαπιστώσεις του στην (προαναφερόμενη) απόφαση *Kudla κατά της Πολωνίας* όσον αφορά την τήρηση του ευλόγου χρόνου της διαδικασίας, θα ήταν δυνατό να κριθεί ότι είναι αναγκαίο να εξετασθούν βάσει του άρθρου 13 οι αιτιάσεις περί απουσίας πραγματικής προσφυγής προκειμένου να καταγγεληθεί η άρνηση της Διοικήσεως να συμμορφωθεί προς οριστική απόφαση, παρά τη διαπίστωση παραβιάσεως του άρθρου 6 § 1. Επιβάλλεται, ως εκ τούτου, να προσδιορισθεί εάν η ελληνική έννομη τάξη προσέφερε στους προσφεύγοντες πραγματική προσφυγή κατά την έννοια του άρθρου 13 της Συμβάσεως, η οποία τους επέτρεπε να εκθέσουν τη μαχητή αιτίασή τους και να επιτύχουν επανόρθωση.

46. Πρώτον, προκειμένου περί των προσφυγών οι οποίες προβλέπονται από το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα και το άρθρο 107 του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι δύο διαδικασίες αφορούν μόνον την προσωπική ευθύνη του εμπλεκόμενου δημοσίου υπαλλήλου. Επίσης, θέτουν δύο όρους για την αναγνώριση της ποινικής ή πειθαρχικής ευθύνης του : α) τη με πρόθεση παράβαση των καθηκόντων της υπηρεσίας του και β) τον προσπορισμό οφέλους. Επομένως, αυτές οι δύο διαδικασίες είναι κενές περιεχομένου στο πλαίσιο της εκτελέσεως της αποφάσεως 2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας.

47. Δεύτερον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η προσφυγή ενώπιον της επιτροπής η οποία προβλέπεται από το άρθρο 72 του Π.Δ. 18/1989, δεν αποτελεί «πραγματική προσφυγή» κατά την έννοια του άρθρου 13 της Συμβάσεως. Πράγματι, οι αρμοδιότητες της επιτροπής αυτής είναι καθαρά συμβουλευτικής φύσεως. Έτσι, η τυχόν διαπίστωση της μη εκτελέσεως αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας από τη Διοίκηση δεν θα είχε καμία αναγκαστική ισχύ για την τελευταία.

48. Τέλος, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το Διοικητικό Εφετείο Τριπόλεως απέρριψε την αίτηση ακυρώσεως της διοικητικής πράξεως, με την οποία η Διοίκηση αρνήθηκε να συμμορφωθεί προς την απόφαση 2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Εφαρμόζοντας τη σχετική πάγια νομολογία του, έκρινε ότι δεν ήταν δυνατό να ασκηθεί προσφυγή κατά της αρνήσεως της Διοικήσεως για υπέρβαση εξουσίας. Κατά συνέπεια, μια νέα προσφυγή των προσφευγόντων ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων προκειμένου να υποχρεωθεί η διοίκηση να συμμορφωθεί προς την απόφαση 2563/2000, θα ήταν, στην πράξη, αδιάφορη.

49. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Συμβάσεως λόγω της απουσίας από το εσωτερικό δίκαιο μιας προσφυγής η οποία θα είχε επιτρέψει στους προσφεύγοντες να επιτύχουν την εκτέλεση της αποφάσεως 2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας.

III. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

50. Κατά το άρθρο 41 της Συμβάσεως

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και αν το εσωτερικό δίκαιο του υψηλού συμβαλλομένου μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

51. Προκειμένου περί της ηθικής βλάβης την οποία υπέστησαν λόγω της απώλειας της νομής του οικοπέδου τους από 17-08-2000, ημερομηνία κατά την οποία δημοσιεύθηκε η απόφαση 2563/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας, έως 05-02-2003, ημερομηνία κατά την οποία

δημοσιεύθηκε η πράξη μεταβολής της χρήσεως του οικοπέδου τους, οι προσφεύγοντες επιφυλάσσονται του δικαιώματος να καταθέσουν νέα προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου για παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1. Προς το παρόν, ζητούν 30.000 ευρώ έκαστος για τη δυσάρεστη ψυχική κατάσταση και το ψυχικό άλγος που τους προκάλεσε η παραβίαση των δικαιωμάτων τους, τα οποία εγγυάται η Σύμβαση.

52. Η Κυβέρνηση αναφέρει ότι η διαπίστωση παραβίασεως θα αποτελούσε αυτή καθαυτή επαρκή επανόρθωση της ηθικής βλάβης.

53. Το Δικαστήριο δέχεται ότι πρέπει οι προσφεύγοντες να υπέστησαν ηθική βλάβη – λόγω, κυρίως, της απογοητεύσεως η οποία προκλήθηκε από τη μη εκτέλεση της αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας και από την απουσία από το εσωτερικό δίκαιο μιας πραγματικής προσφυγής η οποία θα τους επέτρεπε να προβάλουν τα δικαιώματά τους – η οποία δεν αντισταθμίζεται επαρκώς από τις διαπιστώσεις παραβιάσεων. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, συμφώνως προς το άρθρο 41 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο επιδικάζει στους προσφεύγοντες 20.000 ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οιουδήποτε ποσού δυναμένου να οφείλεται ως φόρος επί του ποσού αυτού.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

54. Οι προσφεύγοντες ζητούν να τους επιστραφεί το ποσό των 12.460 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησαν ενώπιον των διοικητικών αρχών και δικαστηρίων προκειμένου να λάβουν την άδεια κοπής των εντός του οικοπέδου τους ευρισκομένων δένδρων. Περαιτέρω, ζητούν από το Δικαστήριο να τους επιδικάσει το ποσό των 6.000 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησαν στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου.

55. Η Κυβέρνηση κρίνει ότι τα αιτήματα των προσφευγόντων είναι υπερβολικά.

56. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, όταν διαπιστώνει παραβίαση της Συμβάσεως, δύναται να επιδικάσει σε προσφεύγοντα όχι μόνον τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη ενώπιον των οργάνων της Συμβάσεως, αλλά και τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων προκειμένου να επιτύχει την πρόληψη ή την εξάλειψη της εν λόγω παραβιάσεως (βλ. *Δακτυλίδη κατά της Ελλάδος*, ο.α., § 61) υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, περαιτέρω, εύλογα (*Ιατρίδης κατά της Ελλάδος* (δικαία ικανοποίηση) [GC], n° 31107/96, § 54, CEDH 2000-IX).

57. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι προσφεύγοντες δεν προσκομίζουν τιμολόγιο ή απόδειξη [δικηγορικής] αμοιβής όσον αφορά τις ενέργειές τους ενώπιον των διοικητικών αρχών και ενώπιον του Δικαστηρίου.

58. Πρέπει, επομένως, να απορριφθούν τα σχετικά αιτήματα των προσφευγόντων.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

59. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας βάσει του επιτοκίου διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Συμβάσεως.
3. *Κρίνει* ότι
 - α) το εναγόμενο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει από κοινού στους προσφεύγοντες, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 § 2 της

Συμβάσεως, 30.000 ευρώ (τριάντα χιλιάδες ευρώ) για ηθική βλάβη, πλέον οιοδήποτε ποσού δυναμένου να οφείλεται για φόρο,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής, τα ποσά αυτά θα προσαυξάνονται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως την 18-11-2004 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

[υπογραφή]

/ Søren NIELSEN /

Γραμματέας

[υπογραφή]

/ Peer LORENZEN /

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ